

Økonomiplan 2011-2014

**Presentasjon av rådmannens forslag i
Kontaktutvalget for næringslivet
mandag 15. november 2011**

Fokus på menneskene

- I tråd med politiske føringer legger rådmannen fram et forslag til budsjett som har en klarere sosial profil
- Dette synliggjøres gjennom tydelige politiske prioriteringer:
 - Styrking av de hjemmebaserte tjenestene og særlig prioritering av demensomsorg
 - Fortsatt full satsning på Norges beste skole og offensiv skoleutbygging
 - Miljø- og helsefremmende byutvikling
 - Styrking av amatørkulturlivet
 - Temaplan levekår og boligsosialt utviklingsprogram

Budsjettforutsetninger

- Forslaget til driftsbudsjett er i balanse for hele programperioden
- Ved å foreta omprioriteringer innenfor rammen er det funnet rom for politisk prioriterte tiltak
- Drammen kommune viderefører et høyt og forsvarlig investeringsnivå, og kommunen er i stand til å betjene sine låneforpliktelser
- Det foreslås at rådmannen skal legge til rette for en mer aktiv folkevalgt styring av kommunens foretak og selskaper.

Programområdene: Tilpasninger og nye tiltak i 2011

Programområde		Virkning av 2% tilpasning	Tilpasninger innarbeidet i 2011	Nye tiltak innarbeidet i 2011
01	Barnehage	-7,9	-3,6	0,0
02	Oppvekst	-3,8	-3,8	0,5
03	Brannvern	-0,8	-0,8	0,0
04	Byutvikling	-0,9	-1,9	1,0
05	Helse	-2,3	-2,3	0,9
06	Kultur	-2,9	-1,5	0,5
07	LOS	-4,5	-4,5	2,0
08	Miljø, kompetanse	-0,2	-0,2	0,7
09	Pleie og omsorg	-17,6	-17,6	8,4
10	Politisk styring	-0,3	-0,3	4,7
11	Samferdsel	-2,5	-1,0	0,7
12	Grunnskole	-13,6	-9,0	6,1
13	Sosiale tjenester	-5,4	-5,4	4,1
	Sum	-62,7	-51,9	29,6

Hovedoversikt drift 2011-2014

Netto driftsresultat/årsoppgjørdisposisjoner

Mill. 2011-kroner	Vedtatt budsjett 2010	Revidert budsjett 2010 pr. 26.10.10	2011	2012	2013	2014
Driftsresultat før årsoppgjørdisp.	-9,0	24,3	10,4	10,6	-6,2	-26,7
Årsoppgjørdisposisjoner	9,0	-24,2	-10,4	-10,7	6,2	26,7
Tidligere års regnskapsresultat	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
+ avsetning til disposisjonsfond	15,8	12,9	0,0	0,7	1,0	14,0
+ avsetning til bundne fond	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
+ overf. til invest.regnskapet (driftsmidler)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
+ overf. til invest.regnskapet (mva.komp)	4,4	4,4	7,8	6,9	7,4	8,8
- bruk av ubundne fond	0,0	-7,1	0,0	0,0	0,0	0,0
- bruk av bundne fond (overf. fra i fjor)	0,0	-26,7	0,0	0,0	0,0	0,0
- bruk av VA fond	-11,2	-7,7	-18,2	-18,3	-2,2	3,9
Netto resultat	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Dersom netto driftsresultat i 2011 og 2012 korrigeres for bruk av VA-fond snur resultatet til netto driftsoverskudd på 7,8 og 6,9 mill. kr. Dette tilsvarer 0,2% av brutto driftsinntekter

DRAMMEN
KOMMUNE

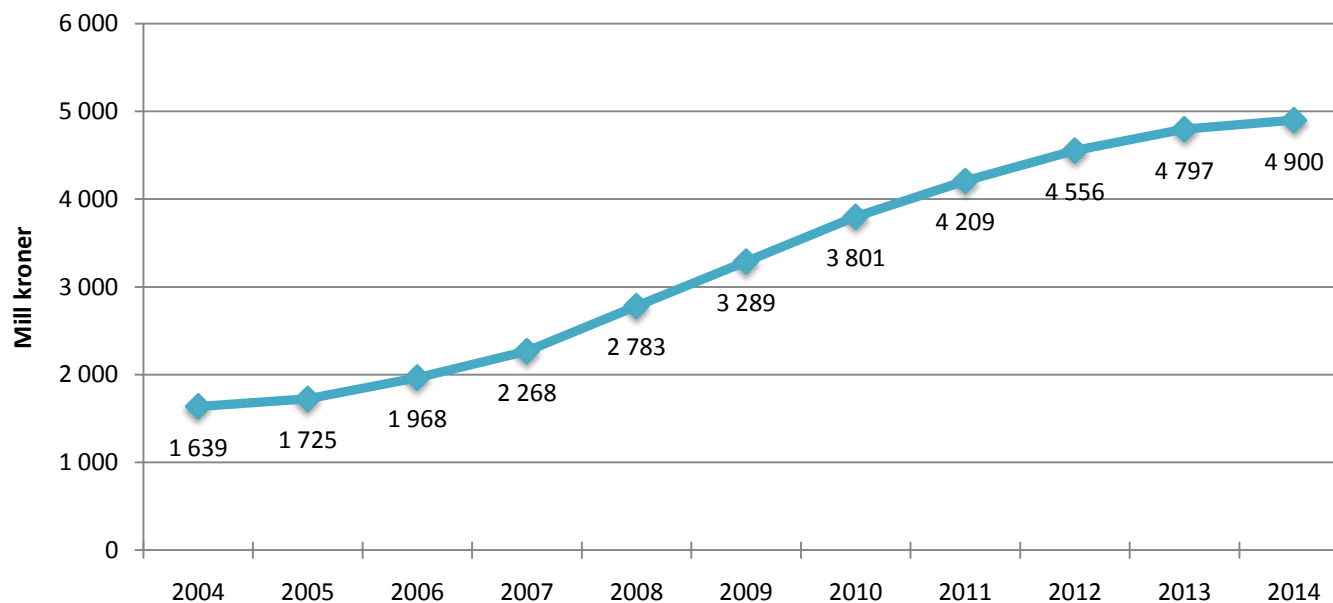
Investeringsrammer 2011-2014

Mill. 2011-kroner	2011	2012	2013	2014	Sum 2011- 2014
01 Barnehage	3,5	13,5	21,0	11,0	49,0
02 Oppvekst	-	1,0	10,0	10,0	21,0
03 Brannvern	-	-	-	-	-
04 Byutvikling	53,4	15,0	10,0	10,0	88,4
05 Helse	0,2	0,2	0,2	0,2	0,8
06 Kultur	11,2	6,4	10,9	8,9	37,4
07 Ledelse, org., styring	22,7	21,7	24,2	21,7	90,3
09 Pleie og omsorg	57,5	10,0	10,0	10,0	87,5
10 Politisk styring	-	-	-	-	-
11 Samferdsel	96,5	98,5	35,5	35,5	266,0
12 Grunnskoleopplæring	68,0	155,0	155,0	25,0	403,0
13 Sosiale tjenester	24,3	6,0	6,0	6,0	42,3
14 Vann og avløp	137,0	103,0	103,0	103,0	446,0
Drammen Eiendom KF	31,5	39,0	24,0	24,0	118,5
Drammen Drift KF	-	1,5	1,5	1,5	4,5
Drammen Parkering KF	1,2	5,7	0,7	0,7	8,3
Drammensbadet KF	0,5	0,5	0,5	0,5	2,0
Sum investeringer	507,5	477,0	412,5	268,0	1 665,0
Sum lånefinansiering	459,9	437,4	366,0	238,3	1 501,6

DRAMMEN
KOMMUNE

Lånefondet – gjeldsutvikling 2004-2014 (Mill. kroner)

Rådmannen vil komme tilbake til:

1. Rentesikringsgrad – bør denne økes?
2. Bufferkapital i fht. rentefølsomhet
3. Raskere nedbetaling av lånegjelden

DRAMMEN
KOMMUNE

Rentefølsomhet

prognose pr. 31.12.2010

- Tabellen viser at Drammen kommune pr. i dag har liten rentefølsomhet
- Nesten 37% av låneporteføljen er rentesikret, mens 72% av gjeld med flytende rente motsvares av rentebasert inntektsgrunnlag.
- Ca. 700 mill. kr av låneporteføljen som ikke er rentesikret mangler motsats i renteavhengig inntektsgrunnlag:
- Renteøkning på 1%-poeng gir merutgifter på 7 mill. kr

Lånegjeld:	Mill. kr
Fast rente	1 400
Flytende rente	2 400
Sum lånegjeld	3 800
Rentebasert innt.grunnlag	
Utlån mv.	532
Vann og avløp (selvkost)	660
Kompensasjonstilskudd	528
Sum - renteinnt.grunnlag	1 720

Renteforutsetninger i øk.plan: (anslag 3 mndr. Nibor)

2011:	3,00%
2012:	3,50%
2013:	4,00%
2014:	4,00%

Disposisjonsfond – utvikling 2011-2014 (Mill. kroner)

	31.12.09	2010 *)	2011	2012	2013	2014
Disposisjonsfond	80,3	52,6	52,6	53,3	54,3	68,3

*) Bystyrets tilsagn om bruk av inntil 20 mill. kr til byjubileet i 2011 er trukket ut

Mål: Fri fondsreserve på 100 mill. kr (ca. 3% av bykassens bto. driftsinntekter)

Rådmannen vil komme tilbake med tiltak som kan gi grunnlag for å styrke disposisjonsfondet

Befolkningsutvikling – nasjonale prognoser

- SSB: Høy befolkningsvekst fram mot 2060
 - Dobling av personer over 67 år
 - Noe høyere fruktbarhetsnivå
 - Lavere dødelighet
 - Synkende innvandring, men sterk økning i andelen innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre (20 – 31 % i 2060)
- SSB: Prognoser fram mot 2030 – midlere alternativ
 - Norge 21 % (4.8 mill – 5.8 mill.)
 - Buskerud 22 % (255.000 – 311.000)
 - Buskerudbyen 27 % (147.000-187.000)
 - Drammen 33 % (75.000 (L) – **82.000 (M)** – 88.000 (H))

Fortsatt høy befolkningsvekst i Drammen

- Folkeveksten i Drammen mellom 1,4 % og 1,8% pr år (2011 til 2015)
- Høy vekst i yngre aldergrupper :
 - Aldersgruppen 0-5 år vokser spesielt kraftig først i perioden
 - Aldersgruppen 6-15 år vokser betydelig i hele perioden
- Aldergruppen 67 – 79 år øker med hele 5-6% pr år fra 2012 til 2015
- Innbyggere pr. 1.7.2010 (Oppdaterte tall fra KRD/SSB)

Totalt	63 150
0-5 år	4 797
6-15 år	7 340
16-22 år	5 449
23-66 år	37 148
67-79 år	5 481
80-89 år	2 446
Over 90 år	489

- Drammen kommune har 4764 aktive tjenestevedtak for gruppen 67 år og eldre pr. 1.9.2010

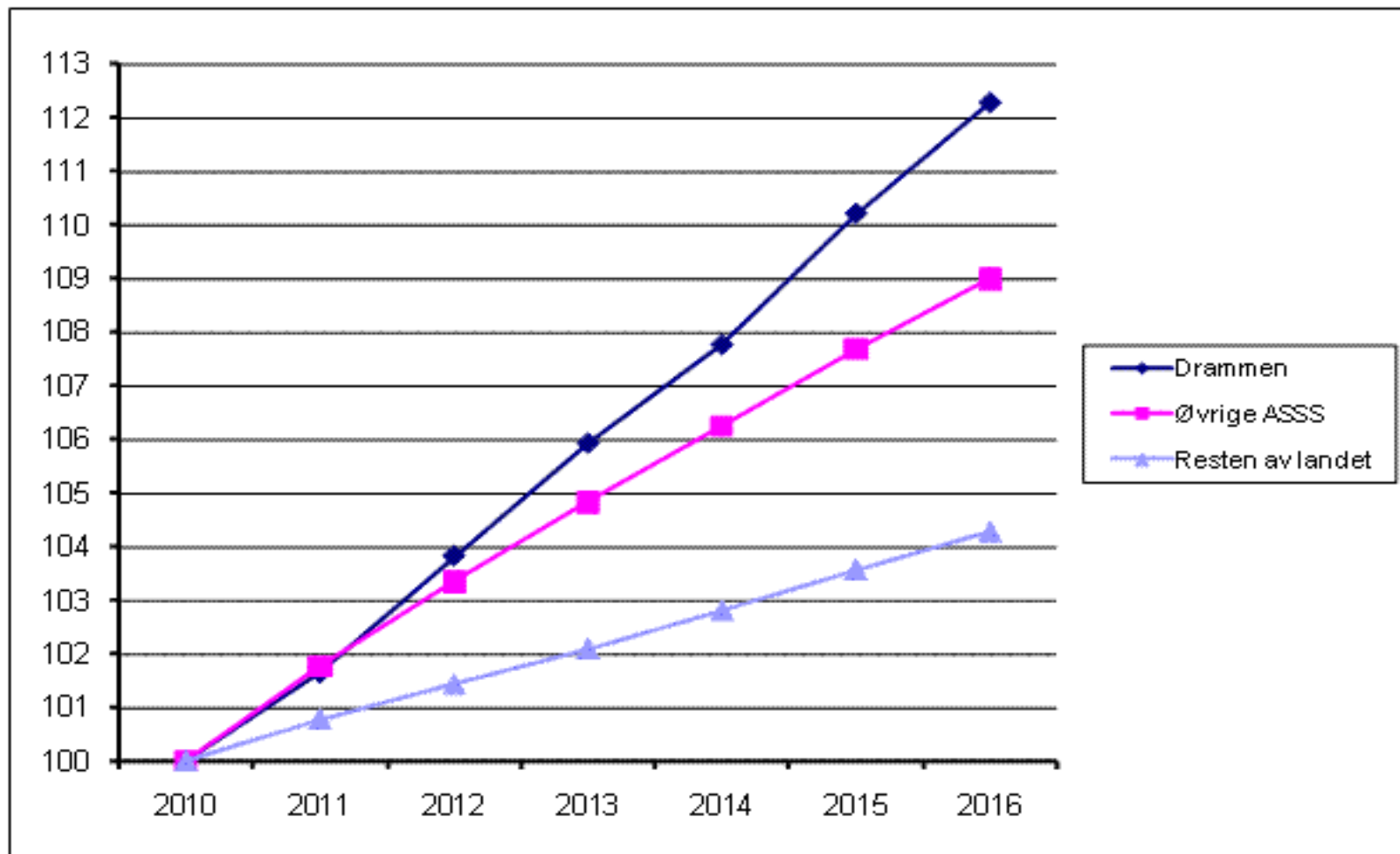
Befolkningsutvikling 2010-2015

I hht. SSB's framskriving (alt. MMMMM)

Aldersgruppe	2010	2011	2012	2013	2014	2015
0-5 år	3,71 %	2,95 %	1,97 %	1,73 %	1,99 %	0,68 %
6-15 år	1,89 %	1,40 %	2,50 %	2,31 %	1,68 %	3,09 %
16-66 år	1,67 %	1,59 %	0,95 %	1,02 %	0,85 %	0,78 %
67-79 år	1,38 %	2,53 %	5,73 %	5,23 %	6,32 %	5,03 %
80 år og eldre	0,24 %	-0,82 %	-0,45 %	-1,01 %	-0,91 %	-0,28 %
Sum - Drammen	1,76 %	1,64 %	1,57 %	1,52 %	1,48 %	1,42 %

ASSS: Demografikostnader 2010 – 2016

Indekser: 2010 = 100 - SSBs fremskrivningsalternativ MMMM

Drammen må øke sine kostnader med 12,5% fram til 2016 for å kunne videreføre standard og dekningsgrader fra 2010

04 Byutvikling

Hovedmål:

- Drammens fysiske byutvikling tilrettelegger for menneskelig mangfold og bærekraftig vekst og er tilpasset en regional og helhetlig samfunnsutvikling
 - Kommunen har høy og jevn kvalitet i byggesaksbehandlingen
-
- Kvalitetsprogrammet skal sikre brukerne høyere kvalitet i byggesaksbehandlingen. Brukerne skal få god service og bedre forutsigbarhet
 - Nytt gebyrregulativ innebærer at byggesaksbehandling vil skje til selvkost for kommunen. Selvkost gir økte inntekter, som brukes til styrket byggesaksbehandling og plankapasitet
 - Det er avsatt investeringer til å ferdigstille Strømsø torg og til videreutvikling av kollektivknutepunkt. Videre foreslås at rådmannen får fullmakt til å inngå avtaler om fellesprosjekter med utbyggere innenfor en ramme på 10 millioner kroner per år

Kvalitetsprogram for byggesak

- Øke bemanningen for å bedre brukertilfredsheten – følge lover og forskrifter
- Videreutvikle et kvalitetssystem for saksbehandlere – bedre samhandlingen internt
- Tett dialog med de viktigste brukergrupper
(Merk: Byutviklingsforum 6. desember d.å.)

Byggesaksmiljøet skal fremstå som vertskap for et samlet byutviklingskorps med god dialog med både tiltakshavere, ansvarlige søkere og privatpersoner

Nye Strømsø torg

- Byens viktigste kollektivknutepunkt
- Første etappe ferdig i juni 2011 – 49,5 mill. kr
- Andre etappe ferdig i 2012 – 15,0 mill. kr

08 Kompetanse, markedsf., næring

Hovedmål:

Drammen har et konkurransedyktig og i økende grad kunnskapsbasert næringsliv

Delmål:

- Drammen har et godt omdømme
- Forsknings- og utdanningsmiljøet styrkes
- Handels-, hotell og besøksnæringen har en positiv utvikling
- Antall kunnskapsbaserte arbeidsplasser øker
- Kommuneorganisasjonen har en bred forståelse for de behov og rammevilkår privat næringsliv er undergitt

DRAMMEN
KOMMUNE

Status

- Under landsgjennomsnittet mht andel av befolkningen med høyere utdanning (- 1%)
- Lavere andel studenter(alder 19-24 år) ved høyskoler (Drammen 28% - landet 30%)
- Lavere omsetningvekst pr innbygger detaljhandel enn nabokommuner

Omsetning per innbygger i detaljhandel (kr), etter region, tid og statistikkvariabel		
	2008	2009
	Omsetning	Omsetning
0602 Drammen	83 968	84 122
0625 Nedre Eiker	80 828	81 059
0626 Lier	81 944	84 026

- Driftstilskudd til turistkontoret med 0,7 mill. kr. Denne kostnaden har tidligere vært dekket av fondsmidler
- Husleiestøtte til HiBU er videreført med 3,0 mill kr pr. år tom. 2012 – bidrag til rammevilkår for høyere utdanning
- Partnerskap klima og miljø – prosjekt som kan bidra til innovasjon og verdiskaping med utspring i klimapolitikken
- En næringsvennlig region – prosjekt i regi av Rådet for Drammensregionen der næringslivet deltar – utforme konkrete forbedringstiltak – bystyresak vår 2011
- Næringsmelding i 2011:
 - Premisser for omdømmearbeid etter 2011
 - Oppfølging av aktører og prosesser som kan styrke etableringslysten

Innkjøp

Drammen kommunes innkjøp i 2009 var på 1,6 mrd. kr inkl. investeringer (bykassen + kommunale foretak)

Ønske om flere lokale anbydere:

- avholde innkjøpsseminar for å øke andelen på nyåret

11 Samferdsel og fellesarealer

Hovedmål:

Ferdselsårer og torg, idrettsanlegg, parker og friluftsområder vedlikeholdes med høy kvalitet og god tilgjengelighet

- Rådmannen foreslår bevilgninger til rehabilitering og oppgradering av infrastruktur, og til årlig tiltak for kollektivtrafikk, sykkelanlegg og fotgjengere.
- Det foreslås 4 mill. kr årlig til tilrettelegging av anlegg for fysisk aktivitet og lek i nærmiljøene.
- Det avsettes 5 mill. kr til å fullføre bygging av lekeplassen i Drammen park i 2011.
- Det er avsatt 120 mill. kr til bygging av nytt parkeringshus på Strømsø i 2011
- Gågatene på Bragernes planlegges oppgradert for 10 mill. kr i 2012.

DRAMMEN
KOMMUNE

Moderat økning i parkeringsprisene i 2011

	Satser 2010	Satser 2011
Sone 1 Bragernes og Strømsø sentrum		
Første time	kr 21	kr 22
Andre time	kr 25	kr 26
Fra og med tredje time	kr 30	kr 30
<i>Maks. 5 timer parkeringstid</i>		
<i>Avgiftsperiode: Mandag-fredag kl. 08.00 – 18.00</i>		
<i>Lørdag kl. 09.00 – 16.00</i>		
Sone 2 Ytre del av Bragernes og Strømsø		
Sats pr. time	kr 17	kr 17
<i>Maks. 5 timer parkeringstid</i>		
<i>Avgiftsperiode: Mandag-fredag kl. 08.00 – 18.00</i>		
<i>Lørdag kl. 09.00 – 16.00</i>		
Sone 3 Marienlyst/Drammensbadet		
Sats per time	kr 17	kr 17
<i>Maks. 5 timer parkeringstid</i>		
<i>Avgiftsperiode: Mandag-fredag kl. 08.00 – 18.00</i>		
<i>Lørdag kl. 09.00 – 16.00</i>		
Marienlyst P-kjeller		
Sats per time	kr 17	kr 17
<i>Avgiftsperiode: Alle dager kl. 00.00 – 24.00</i>		

*) Satsene er inkl. mva.

DRAMMEN
KOMMUNE

PARKERING I DRAMMEN

- Ca 5700 plasser totalt
 - 3300 offentlig tilgjengelige avgifts belagte p-plasser
 - ca. 2400 reserverte plasser for langtidsleie
- 5 p-hus med til sammen 840 avgifts plasser
- 37% av de avgiftsbelagte plassene er kommunale
- I tillegg kommer all ansatt-parkering

Basert på opplysninger fra Drammen Parkering KF

Avgiftsplasser på Strømsø

- 1450 totalt.
- 500 i Strømsø sentrum
- 650 på Grønnland (5% kommunale)
- 303 på Marinlyst
- 33% av de avgiftsbelagte plassene er kommunale

Avgiftsplasser på Bragernes

- 1800 totalt
- 1400 i indre sentrumssone
- 400 i ytre seantrumssone
- 39% av de avgiftsbelagte plassene er kommunale.

Parkeringsplasser ved kjøpesentre i Drammen (*ikke avgiftsbelagte*)

- Gulskogen senter: 1200
- Maxi: 350
- CC: 450

Kilde: Prosjektrapport fra Buskerudbyen

Parkeringshus Strømsø

- 120 millioner kroner til nytt parkeringshus på Strømsø
- Ferdigstilles i 1. halvår 2012
- Bygges i regi av Drammen Eiendom KF
- Driftes av Drammen Parkering KF

Gågatene på Bragernes

- Videre oppgradering av gågatene – 10 millioner kroner i 2012

Oppsummering

- Driftsbudsjettet er i balanse i hele perioden
- Offensivt investeringsbudsjett
 - Skolebygg
 - Nytt P-hus på Strømsø
 - Vann- og avløpstiltak
- Stort lånebehov, men alle kapitalkostnader er innarbeidet i driftsbudsjettet (økte renter/avdrag og husleieutgifter)